

Valtioneuvostolle

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN JA TERVEYDENHUOLTOLAIN 60 §:N MUUTTAMISESTA SEKÄ ERIKOISSAIRAANHOITOLAIN 28 JA 29 §:N KUMOAMISESTA (YLIOPISTOLLISEN SAIRAALAN TEHTÄVÄT)

Helsingin yliopiston kansleri on kutsuttu yliopistolain 68.2 §:n nojalla valtioneuvoston istuntoon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja terveydenhuoltolain 60 §:n muuttamisesta sekä erikoissairaanhoidon lain 28 ja 29 §:n kumoamisesta (yliopistollisen sairaalan tehtävät). Kiitän kutsusta ja totean Helsingin yliopiston kanslerin lausuntona hallituksen esityksestä seuraavaa.

Lakiesitys selkeyttää aiempia lakeja, jotka uudistus kokoaa. Kannatan ehdotettua muutosta yliopistosairaaloiden tehtävien selkeyttämisestä osana sote-uudistuksen toimeenpanoa. Ehdotetut muutokset ovat kannatettavia ja toteuttavat tavoitteita vahvistaa yliopistollisten sairaaloiden toimintaedellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon uusissa rakenteissa. Hallituksen esityksen mukaisesti on yliopistollisten sairaaloiden toiminnan kannalta välttämätöntä integroida kliininen toiminta, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä opetus yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi.

Voimassa olevan erikoissairaanhoidon lain 28 §:n 1 momentin mukaan yliopistollisessa sairaalassa toimivan yliopiston lääketieteellisen koulutusyksikön professorit voivat toimia hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle antamansa suostumuksen mukaisesti samalla yliopistollisen sairaalan ylilääkärin sivuviran tai -toimen haltijoina. Säännöksen 2 momentissa sen sijaan säädetään, että jos professori ei ole käytettävissä ylilääkärin tehtävien hoitoon tai jos hyvinvointialue tai HUS-yhtymä katsoo siihen olevan erityistä syytä, hyvinvointialue tai HUS-yhtymä voi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan professorin sijasta määrätä ylilääkäriksi yliopiston apulaisprofessorin tai sairaalan viranhaltijan, jolla on vähintään dosentin pätevyys.

Lainsäädännössä omaksuttu edellä mainittu sääntely ilmentää lähtökohtaa, jonka mukaan yliopistollisten sairaaloiden erityistehtävän vuoksi on perusteltua, että sairaalan hoidon, tutkimuksen ja koulutuksen vastuutehtävissä on riittävästi henkilöitä, joilla on korkeaa ja ajantasaista tieteellistä osaamista. Tämän varmistamiseksi on tärkeää, että asiaa koskevassa lainsäädännössä asetetaan vähimmäistaso yliopistollisen sairaalan ylilääkärin viran edellyttämälle tieteelliselle osaamiselle. Selvä on, että professorin tehtävään valitulla henkilöllä on sellaista ajantasaista ja korkeaa tieteellistä osaamista, joka edistää sairaalassa annettavana hoidon mahdollisimman korkeaa laatua. Myös yliopiston myöntämä dosentin arvo edellyttää perusteellista tieteellistä osaamista, julkaisuilla tai muuten osoitettua kykyä itsenäiseen tutkimustyöhön sekä hyvää opetustaitoa. Korkealla yliopistollisella osaamisella on merkitystä yliopistollisessa sairaalassa annettavan hoidon laadun lisäksi myös yliopistollisen sairaalan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja

innovaatiotoiminnan kannalta. Lisäksi se edistää ja helpottaa yliopistollisen sairaalan ja yliopiston välistä yhteistyötä.

Hallituksen esitysluonnoksessa erikoissairaanhoidolain 28 § esitetään kumottavaksi ja asiaa koskeva sääntely sisällytettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (jäljempänä järjestämislaki) annetun lain 34 b §:n 1 momenttiin. Ehdotettu järjestämislain 34 b § ei kuitenkaan sisältäisi voimassa olevaa erikoissairaanhoidolain 28 §:n 2 momenttia vastaavaa sääntelyä.

Esitysluonnoksen perustelujen mukaan ei ole selvää, minkä vuoksi järjestämislain 34 b §:ään ei ehdoteta erikoissairaanhoidolain 28 §:n 2 momentin mukaista sääntelyä, joka tosiasiallisesti asettaa dosentin arvon pääasialliseksi edellytykseksi yliopistollisen sairaalan ylilääkärin virkaan. Yliopistollisen sairaalan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä sairaalassa annettavan hoidon tutkimukseen perustuvan laadun ja ajantasaisuuden varmistamiseksi saattaisi kuitenkin olla perusteltua, että järjestämislain 34 b §:ssä voimassa olevaa erikoissairaanhoidolain 28 §:n 2 momenttia vastaavasti säädettäisiin dosentin arvon asettamisesta yliopistollisen sairaalan ylilääkärin viran tosiasialliseksi ja pääasialliseksi vähimmäisvaatimukseksi.

Helsingissä, marraskuun 17. päivänä 2022

Kaarle Hämeri

Helsingin yliopiston kansleri